

2022:APHC:1505

ఏపీ హైకోర్టు: అమరావతి లో
 గౌరవనీయ జస్టిస్ ప్రశాంత్ కుమార్ మిశ్రా, ప్రధాన న్యాయమూర్తి
 మరియు
 గౌరవనీయ జస్టిస్ ఎం.సత్యనారాయణమూర్తి
డబ్ల్యు.పి. నెం. 370 ఆఫ్ 2022
 (వర్చువల్ మోడ్ ద్వారా)

కూచిభొట్ల శ్రీవత్స, తండ్రి కూచిభొట్ల రవిశంకర్,
 వయసు 29 ఏళ్లు, వృత్తి: డాక్టర్,
 నివాసము డి. నెం. 24A-23-10, S4, విజయ టవర్స్,
 అశోక్ నగర్, పాతవాడ, ఏలూరు, వెంకటరావు పేట,
 పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ - 534002.

... అర్జీదారు

వర్రెస్

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం,
 ప్రభుత్వ ప్రిన్సిపల్ సెక్రెటరీ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు.
 ఆరోగ్య, వైద్య, కుటుంబ సంక్షేమ శాఖ,
 సెక్రటేరియట్, వెలగపూడి అమరావతి,
 గుంటూరు జిల్లా & ఇతరులు.

... ప్రతివాదులు

పిటిషనర్ తరపు న్యాయవాది -

వై.వి.రవిప్రసాద్, సీనియర్ న్యాయవాది

శ్రీ ఎన్.అశ్వనీ కుమార్ కొరకు

ప్రతివాది నెం.3 & 5 కొరకు న్యాయవాది :

శ్రీ జూపూడి వి.కె. యజ్ఞదత్

ప్రతివాది నెం.4 తరపు న్యాయవాది :

శ్రీ.ఎన్.హరినాథ్,

అసిస్టెంట్ సొలిసిటర్ జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా

మౌఖిక ఆర్డర్

Dt: 25.01.2022

(ప్రశాంత కుమార్ మిశ్రా, సీజే గారి ద్వారా)

పిటిషనర్ మెడికల్ సైన్సెస్ లో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్. ప్రతివాది నెం.2లో రెండు సీట్లు అందుబాటులో ఉన్న నేపథ్యంలో తనకు "డిఎం పీడియాట్రిక్స్ క్రిటికల్ కేర్" కోసం సీటు కేటాయించనందుకు ప్రతివాదుల చర్యను ప్రకటిస్తూ రిట్ ఆఫ్ మాండమస్ జారీ చేయాలని ఆయన రిట్ పిటిషన్ లో కోరారు. అర్హత కలిగిన అభ్యర్థులెవరినీ ప్రభుత్వం - రాష్ట్ర/ కేంద్ర సేవల ద్వారా స్పాన్సర్ చేయకపోవడం, తత్ఫలితంగా చండీగడ్ (పిజిఐఎంఐఆర్) పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రీసెర్చ్ (పిజిఐఎంఐఆర్) లో "డిఎం పీడియాట్రిక్స్ క్రిటికల్ కేర్" కోసం కేటాయించిన రెండు సీట్లలో ఒకదాన్ని పిటిషనర్కు కేటాయించాలని ప్రతివాదులను ఆదేశించడం దీనికి కారణం.

2. న్యూఢిల్లీలోని ఆల్ ఇండియా ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ సైన్సెస్ (ఎయిమ్స్) నిర్వహించిన డీఎం, M.Ch, ఎండి హాస్పిటల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ కోర్సు జనవరి 2022 సెషన్ కోసం ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ నేషనల్ ఇంపార్టెన్స్ సూపర్ స్పెషాలిటీ ఎంట్రన్స్ టెస్ట్ (ఐఎన్ఐ-ఎస్ఎస్) కు పిటిషనర్ హాజరయ్యారు. ఈ సబ్జెక్టు కోర్సుకు అందుబాటులో ఉన్న ఐదు సీట్లలో రెండు సీట్లు సర్వీసులో ఉన్న అభ్యర్థులకు, ఓపెన్ కేటగిరీకి ఒక సీటు పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రీసెర్చ్, చండీగడ్ (పిజిఐఎంఐఆర్) / ప్రతిస్పందకుడి నెం.2, మరో రెండు ఓపెన్ కేటగిరీ సీట్లు జవహర్లాల్ నెహ్రూ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రీసెర్చ్ అందుబాటులో ఉన్నాయి. పాండిచ్చేరి ఓపెన్ కేటగిరీ అభ్యర్థుల మెరిట్ లిస్ట్ లో పిటిషనర్ కు 4వ ర్యాంకు వచ్చింది. ఓపెన్ కేటగిరీలో కేవలం మూడు సీట్లు

మాత్రమే అందుబాటులో ఉన్నందున పిటిషనర్ పైన పేర్కొన్న రెండు కాలేజీల్లో అడ్మిషన్ పొందలేక వెయిటింగ్ లిస్ట్ క్యాండిడేట్ నెం.1లో ఉంచారు. అడ్మిషన్ ప్రక్రియ పూర్తయిన తర్వాత చండీగఢ్లోని పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ రీసెర్చ్ (పీజీఐఎంఈఆర్)లో స్పాన్సర్డ్ ఇన్ సర్వీస్ అభ్యర్థులకు కేటాయించిన రెండు సీట్లు కేంద్ర లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్పాన్సర్ చేసిన అర్హులైన అభ్యర్థులు లేకపోవడంతో ఖాళీగా ఉన్నాయి. ఖాళీగా ఉన్న ఈ రెండు సీట్లలో ఒకదానిపై పిటిషనర్ తన హక్కును వాదిస్తూ, తత్ఫలితంగా మాండమస్ రిట్ జారీ చేయాలని అభ్యర్థిస్తున్నారు.

3. పిటిషనర్ తరపు సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ వై.వి.రవిప్రసాద్ అభిప్రాయం నివేదించిన కేసు, *నవల్ కిశోర్ శర్మ వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా మరియు ఇతరులు* (2014) 9 ఎస్.సి.సి 329 లో గౌరవ సుప్రీంకోర్టు నిర్దేశించిన తీర్పు దృష్ట్యా, ఈ రిట్ పిటిషన్ను విచారించే అధికారం ఈ కోర్టుకు ఉంది. హైకోర్టు ప్రాదేశిక పరిధిలో చర్య తలెత్తంది, ప్రతివాదులెవరికీ హైకోర్టు ప్రాదేశిక పరిధిలో కార్యాలయాలు లేదా నివాసాలు లేనప్పటికీ, రిట్ పిటిషన్ ను విచారించే అధికార పరిధిని కలిగి ఉంటుంది. ప్రాస్పెక్టస్ లో ఏదైనా అంశానికి సంబంధించిన అన్ని వివాదాలు డిల్లీ కోర్టుల పరిధికి మాత్రమే లోబడి ఉంటాయని పిటిషనర్ ప్రాథమిక అభ్యంతరానికి వ్యతిరేకంగా ఈ వాదనను ముందుకు తెచ్చారు. నవల్ కిశోర్ శర్మ ఇచ్చిన తీర్పు దృష్ట్యా, పరీక్ష నిర్వహణ సంస్థ జారీ చేసిన నాన్ స్టాట్యూటరీ ప్రాస్పెక్టస్ ఈ కోర్టు ముందు ఉంచిన అంశంపై తగిన రిట్ జారీ చేయడానికి భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద తనకు ప్రసాదించిన హైకోర్టు అధికార పరిధిని కుదించడానికి లేదా తొలగించడానికి వీల్లేదనే కారణంతో మా అభిప్రాయం. ఈ విషయంలో అధికార పరిధి ఉన్న న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించడానికి నిరాకరించడం భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 226 కింద నిబంధనల ప్రాథమిక స్ఫూర్తికి విరుద్ధం.

4. ప్రతివాది నెం.3, 5 దాఖలు చేసిన కౌంటర్ అఫిడవిట్లో ప్రాయోజిత సీట్లు ఖాళీగా ఉన్నప్పటికీ, డిప్యూటీషన్ పై స్పాన్సర్ / ప్రాయోజిత అభ్యర్థి యొక్క ఆర్థిక నియమనిబంధనలు సాధారణ అభ్యర్థితానికి పూర్తిగా భిన్నంగా ఉన్నందున రిట్ పిటిషనర్ ఎటువంటి ఈక్విటీలను కోరలేరని పేరా నెం.6లో పేర్కొన్నారు. పైన పేర్కొన్న ప్రతిస్పందకుల ప్రకారం, సాధారణంగా, ప్రాయోజిత అభ్యర్థి అటువంటి రాష్ట్రంలో లభ్యం కాని ఒక నిర్దిష్ట సబ్జెక్టుకు ప్రభుత్వ స్పాన్సర్ షిప్, ఆ మేరకు అటువంటి యజమాని ద్వారా పూర్తిగా నింపిన సర్టిఫికేట్ తో పాటు తన యజమాని/ ఎంప్లాయర్ (రాష్ట్ర/ కేంద్ర మొదలైనవి) ని కలిగి ఉంటారు.
5. అయితే పైన సేకరించిన కౌంటర్ అఫిడవిట్ లోని పేరా నెం.6లో తీసుకున్న వైఖరికి సంబంధించి, ప్రాయోజిత అభ్యర్థులకు రిజర్వు చేసిన సీట్లను రిజర్వ్ చేయడాన్ని ప్రతివాది నెం.3, 5లను నిషేధించే ఏ నిబంధన గురించి వాదనల సందర్భంగా ఈ కోర్టు దృష్టికి తీసుకురాలేదు. స్పాన్సర్డ్ అభ్యర్థులు అందుబాటులో ఉన్నారో లేదో తెలియదు కానీ పిటిషనర్ ఎక్కువ మెరిట్ ఉండటం వంటి ఇతర కారణాలతో సీట్లపై తన హక్కును వాదిస్తున్నారు. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో సీట్లు ఖాళీగా ఉన్నాయి. అందువల్ల జనరల్ కేటగిరీ అభ్యర్థులు భర్తీ చేసే స్పాన్సర్డ్ సీట్లలో ఒకదాన్ని రిజర్వ్ చేసిన తర్వాత తనకు అవకాశం కల్పించినందుకు ప్రతివాదులపై మాండమస్ రిట్ ను పిటిషనర్ కోరారు.
6. **డాక్టర్ సాధనాదేవి, ఇతరులు వర్సెస్ స్టేట్ ఆఫ్ ఉత్తరప్రదేశ్** (1997) 3 ఎస్ సిసి 90 నివేదించిన కేసులో, గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు **జగదీష్ శరణ్ (డాక్టర్) వర్సెస్ యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా** (1980) 2 ఎస్ సిసి 768 లో నివేదించిన తీర్పుపై ఆధారపడి, ఎస్సీ/ ఎస్టీ/ ఓబీసీ అభ్యర్థులకు రిజర్వ్ చేసిన సీట్లను ఈ కేటగిరీలకు చెందిన అభ్యర్థులకు కేటాయించిన సీట్లను భర్తీ చేయలేమని పేర్కొంది. కనీస అర్హత మార్కులు సాధించాలంటే ఆ సీట్లను జనరల్

కేటగిరీకి చెందిన అభ్యర్థులకు అందుబాటులో ఉంచాలి. రిజర్వ్ సీట్లు వృధాగా పోకూడదని, జనరల్ కేటగిరీకి చెందిన అభ్యర్థులకు అందుబాటులో ఉంచాలని, సీట్లను కేటాయింపక పోవడం జాతీయ నష్టమని సుప్రీంకోర్టు ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

7. ఇండెక్స్ మెడికల్ కాలేజ్, హాస్పిటల్ అండ్ రీసెర్చ్ సెంటర్ వరెన్ స్ట్రీట్ ఆఫ్ మధ్యప్రదేశ్ మరియు 2021 ఎస్సీసీ ఆన్లైన్ ఎస్సీ 318 లో నివేదించబడిన ఇతరుల విషయంలో, గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ఇదే పరిస్థితిని ఎదుర్కొంటున్నప్పుడు పేరా నెం.26 లో ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

“ భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 19(1)(జి) ప్రకారం యాజమాన్యం ఆక్రమణ హక్కులో భాగమైన విద్యార్థులను చేర్చుకునే హక్కు రూల్ 12(8)(ఎ) ప్రకారం వైద్య కోర్సుల్లో అన్ని సీట్లను భర్తీ చేయకుండా అడ్డుకుంటుంది. పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ మెడికల్ కోర్సుకు మాత్రమే అప్ గ్రేడ్షన్, స్టడీ సబ్జెక్టు ఎంపిక తప్పనిసరి. అండర్ గ్రాడ్యుయేట్ మెడికల్ కోర్సు విషయానికొస్తే, అప్ గ్రేడ్షన్ కేవలం మెరుగైన కళాశాలకు మాత్రమే పరిమితం. అన్ని మెడికల్ సీట్లను భర్తీ చేయకపోవడం సమస్యకు పరిష్కారం కాదు. పైగా సీట్లు ఖాళీగా ఉంచడం వల్ల విద్యా సంస్థల నిర్వహణకు భారీగా ఆర్థిక నష్టం వాటిల్లడమే కాకుండా జాతీయ స్థాయిలో వనరులు వృధా అవుతాయి. సీట్లు ఖాళీగా ఉంచడం వల్ల సాధారణ ప్రజల ప్రయోజనాలు దెబ్బతినవు. మరోవైపు గుర్తింపు పొందిన మెడికల్ కాలేజీల్లో సీట్లు భర్తీ చేయకపోవడం ప్రజాప్రయోజనాలకు విఘాతం కలిగిస్తోంది. అన్ని సీట్లను భర్తీ చేయకుండా యాజమాన్యాలను అనుమతించని విధానానికి రూల్ 12(8)(ఎ) ద్వారా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యానికి ఎలాంటి సంబంధం లేదని గమనించాలి. చేరకపోవడం వల్ల ఖాళీగా ఉన్న సీట్ల వర్గీకరణ అర్థమయ్యే వైవిధ్యం ఆధారంగా ఉండవచ్చు కానీ రూల్ 12(8)(ఎ) ద్వారా సాధించాలనుకున్న లక్ష్యానికి దీనికి హేతుబద్ధమైన సంబంధం లేదు. దామాషా పరీక్షను

వర్తింపజేస్తూ, నియమం విధించిన పరిమితి సహేతుకం కాదని మేము అభిప్రాయపడుతున్నాము. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 14, 19(1)(జి)లను రూల్ 12(8)(ఎ) ఉల్లంఘిస్తోందన్నారు.”

8. అండర్ గ్రాడ్యుయేట్ లేదా పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ లేదా సూపర్ స్పెషాలిటీ కోర్సులో మెడికల్ సీటును ఆ కేటగిరీకి చెందిన అర్హులైన అభ్యర్థులు లేని కారణంగా భర్తీ చేయలేనప్పుడు, ఖాళీగా ఉన్న సీట్లు జాతీయ వృథా అవుతాయనే సూత్రంపై ఓపెన్ కేటగిరీకి చెందిన అభ్యర్థులతో సీట్లను భర్తీ చేయడానికి గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు అనుమతించింది. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో సూపర్ స్పెషాలిటీ కోర్సుకు చెందిన సీట్లను స్పాన్సర్డ్ అభ్యర్థులతో భర్తీ చేయాల్సి ఉంటుందని, ఇది సామాజిక రిజర్వేషన్ల ప్రాతిపదికన కాదని స్పష్టం చేసింది.

9. దీని ప్రకారం, మేము రిట్ పిటిషన్ను అనుమతిస్తాము మరియు చండీగడ్లోని పిజి ఇన్స్టిట్యూట్లో డిఎంపి క్రిటికల్ కేర్ కోర్సులో ఒక స్పాన్సర్డ్ సీటును కేటాయించాలని కోరుతూ పిటిషనర్ ప్రతివాది నెం.3 లేదా మరేదైనా కాంపిటెంట్ అథారిటీ ముందు ఈ రోజు నుండి ఒక వారంలోగా వినతిపత్రం సమర్పించడానికి అనుమతిస్తాము. పిటిషనర్ దాఖలు చేసిన అటువంటి అభ్యర్థనపై, ప్రతివాది నెం.3 లేదా మరేదైనా సమర్థ అధికారి పైన పేర్కొన్న పరిశీలనల వెలుగులో మరియు గౌరవనీయ సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులను పరిగణనలోకి తీసుకొని ఒక వారంలోగా దీనిని నిర్ణయించాలి. ఖర్చులు లేవు. పెండింగ్ లో ఉన్న ఇతర దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే వాటిని మూసివేయాలి.

ప్రశాంత్ కుమార్ మిశ్రా, సీజె ఎం.సత్యనారాయణమూర్తి, జె.

హెచ్.ఎస్.

2022:APHC:1505

జస్టిస్ ప్రశాంత్ కుమార్ మిశ్రా, ప్రధాన న్యాయమూర్తి

&

గౌరవనీయ జస్టిస్ ఎం.సత్యనారాయణమూర్తి

రిట్ పిటిషన్ నెం.370 ఆఫ్ 2022

(ప్రశాంత్ కుమార్ మిశ్రా, సీజే)

Dt: 25.01.2022

హెచ్.ఎస్.